

Iniciativa mestni zbor
(TKALKA)
Tkalski prehod 4, MB
T: 030 454 465
E: info@imz-maribor.org

četrtinka

Glasilo samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti (SČKS) Maribora.

Drugačen svet ne samo, da je mogoč, temveč je že na poti.
Na tih dan ga slišim, kako diha.

IMZ IN SČKS v 2016

MOČNEJŠI, PA ŠE FAJN SE IMAMO

Udeleženci ke samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti (SČKS) so se tudi v letu 2016 intenzivno ukvarjali_e z zadevami, ki so ali še bodo vsem sokrajanom_kam prinesle višjo kakovost bivanja v našem mestu. Ker gredo njihov trud in dosežki pogosto mimo brez večjega zavedanja, da bi brez teh skupin vztrajnih, solidarnih in dobromislečnih ljudi bila kakšna položnica višja, okolje manj urejeno, politični_e odločevalci_ke pa še večji samodržci, smo se nekatere odločili na kratko povzeti.

✿ Urška Breznik in Cilka Šušteršič

BOJ 1: ZASEBNI INTERESI NAD JAVNIMI

Parkiranje v garažnih hišah UKC je najdražje v mestu. Veliko uporabnikov je bolnikov, ki ne vedo, kako dolgo se bodo v bolnišnici zadržali. A se zasebnik na kakršnekoli moralne norme poživlža. To je toliko bolj očitno razbrati iz primera, ko je krvodajalec pri zdravniku prejel potrdilo za brezplačno parkiranje, uslužbenec na vhodu pa mu je v zahvalo za podarjeno kri zabrusil, da si lahko s tem listkom obriše rit in ga brez poravnane parkirnine ni izpustil iz bolnice. Ker trenutni lastnik ni tudi graditelj garaže, ki mu je bila podeljena stavbna pravica na zemljišču, se poraja še vprašanje, ali je bil tudi prenos pravic iz tega naslova na nove lastnike garaž, ki so se v preteklosti v lastništvu izmenjali, legalen. Vsi zbori SČKS so podprli pobudo, da se k razreševanju problematike pritegne tudi varuha bolnikovih pravic, med tem ko so na zboru **SČS Nova vas** pobudniku, zboru **SČS Pobrežje** priskočili na pomoč z novimi argumenti – to pa je odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ), ki izkazuje, da je območje točkovano kot nezazidano zemljišče in točkovno ovrednoteno z najnižjo možno vrednostjo.

Na pobudo **SČS Nova vas**, ki so jo podprli tudi vsi ostali zbori SČKS, je MOM v 2016 postala ena izmed prvih občin v Sloveniji, ki so se razglasile za območje brez tajnih prostotrgovinskih sporazumov (TTIP, CETA in TISA). Tako se je pridružila več tisočim drugim mestom v EU, ki so v nasproto-

vanju tajnim sporazumom storila enako.

Selitev Marproma na območje bivše tovarne Svila je znova odprla rane bližnjim prebivalcem_kam Pobrežja. Do območja, ki ga zdaj imenujejo industrijska cona, vodi pot Ob Dravi, ki je po nosilnosti in širini neprimerna za promet današnjih razsežnosti, saj mora prenašati celoten mestni avtobusni promet, ki se zgodaj zjutraj požene na ceste, pozno ponoči pa vrača v garaže. To z vedno manj tolerance prenašajo živeči ob cesti ter starši otrok, ki jih tak promet spremlja na šolski poti do OŠ Tone Čufar. Zadeve se bodo zaostriale, ko se priselijo novi lastniki, katerih dejavnost je logistika, pretovarjanje in skladiščenje. Kljub opozorilom in predhodnim zahtevam s strani mestne četrti, da se problematika dovoza razreši pred pričetkom kakršnihkoli aktivnosti na tem področju, je občina obljubo, da se to res zgodi, prelomila.

ex-Svila oz. ex-CPM

Na zboru **SČS Pobrežje** še zbirajo dokumente in informacije o aktivnostih na pogorišču Svile in CPM, te pa v svoji nekonsistentnosti vedno bolj nakazujejo, da je problematičnega veliko več kot

zgolj neustrezen dovoz. Čeprav je bila želja le, da se nevaren mega transport preusmeri izpred njihovih bivališč, bo zdaj pozornost namenjena širši problematiki.

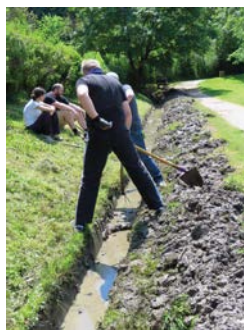
V Pekrah se v kareju Ul. Jelenčevih-Bezjakova-lpavčeva-Lackova bohota več kot 5 metrov visok nelegalen nasip, ki bi naj bil v prihodnje temelj za nekaj novih stanovanjskih enot. Ena med njimi že stoji. Kletne prostore in garaže hiš ob vznožju nasipa zaliva voda. Zbor **SČS Pekre** je v lanskem letu pristojnim uradom, inšpekcijskim službam in skrbnikom javne infrastrukture predstavil absurdno situacijo, ki je, zelo na kratko, takšna: nasip nastane leta 2008, pod njim je pokopana kanalizacija, lokalne ceste precej uničijo tovornjaki. Leta 2011 je izdano okoljevarstveno dovoljenje za navoz zemljine. Leta 2012 se izvajajo razgovori za spremembo prostorske ureditve, ki do danes niso sprejeti. Pred nekaj meseci lastnik edine do zdaj zgrajene hiše (ki pa ni graditelj, le kupec) pridobi gradbeno dovoljenje. Tudi uradne institucije ne najdejo jasnih odgovorov za na glavo obrnjen potek dogodkov, odgovornost se prelaga. Zbor **SČS Pekre** je sedaj zadevo predal v presojo o zakonitosti odločitev na odgovorne za nadzor dela inšpekcijskih služb – Ministrstvo za okolje.

BOJ 2: DEGRADACIJA JAVNEGA PROSTORA

Skupna opozorilna akcija **SČS Tabor, Magdale-na, Nova vas, Koroška vrata ter Center in Ivan Cankar**, poimenovana »Nekoč je tukaj raslo drevo« je bila medijsko zelo odmevna. Opozorila je na perečo problematiko našega mesta. Sekanje dreves zaradi novogradenj, odmiranje poškodovanih dreves ter slabo vzdrževanje obstoječega drevesnega fonda v mestu, je prispevalo k dejstvu, da je v mestu izginilo tisoč in več dreves. Ker se udeleženci_ke niso zadovoljili_e z odgovori MOM, da za vzdrževanje dreves nima denarja, so spomladi po več delih Maribora postavili 400 tablic na lokacijah manjkajočih dreves, ki so spodbujale mimoidoče k akciji: zahtevati od MOM, da izginula drevesa nadomesti, primerno

poskrbi za bolna in zdrava pa redno vzdržuje.

Mestni park, priljubljena točka za tiste, ki vanj radi zaidejo zaradi miru in estetskega užitka, že nekaj let propada. Tega ne potrjujejo le polomljene stopnice in razpokane poti, tu so vsaj še neočiščeni kanali in zaraščen tretji ribnik. Udeleženci zbora **SČS Center in Ivan Cankar** so se z občinskimi službami aktivno vključili v razpravo o sanaciji mestnega parka in vzdrževanju mestnih hribov. Te so izkazale posluh za predlagane aktivnosti. Kljub temu so na zboru sprejeli_e odločitev, da stvari, ki jih lahko rešijo sami_e, vzamejo v svoje roke. Tako so v delovni akciji odstranili več 100 kg blata iz odvodnih kanalov za drugim ribnikom, okoli tretjega ribnika pa so se počistile smeti in odpadlo vejevje ter obrezalo grmovje tako, da se tretji ribnik s ceste vsaj opazi. Nigrad je nato slab mesec dni potreboval, da je blato tudi odpeljal, še veliko dlje pa je trajala zagata s kupom robidovja, ki se je nahajalo na območju tretjega ribnika. Ta je v upravljanju javnega zavoda Športni objekti Maribor. Kljub temu, da je ustanoviteljica omenjenega zavoda naša občina, so v Snagi dolgo časa menili, da področje ni občinsko in zelenega odpada zato ne morejo odpeljati.

Blatni v Mestnem parku

Spominsko obeležje padlemu junaku

BOJ 3: ENAKOMEREN RAZVOJ SKUPNOSTI

Mestna občina Maribor je bila s strani republiške inšpekcije zaradi poraznega stanja kanalizacije že kaznovana. To so ljudje izvedeli na zboru **SKS**

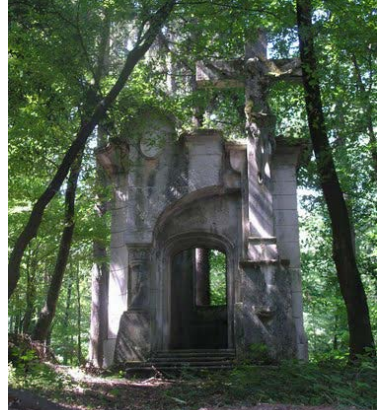
Kamnica, kjer je, bolj kot v ostalih skupnostih, število gospodinjstev brez ustrezne kanalizacijske ureditve precej visoko. Evropska direktiva, ki ji sledi slovenska zakonodaja, nam nalaga, da ustrezno poskrbimo za odvajanja odpadnih in meteorčnih voda, po večini do leta 2023. Zato si na zboru SKS Kamnica prizadevajo, da se skupaj z odgovornimi ter izvajalci te javne storitve dokopljejo do smiselne in celovite rešitve, ki vključuje dokončanje klasičnega kanalizacijskega voda do tam, kjer je to ekonomsko upravičeno ter postavitev malih čistilnih naprav na ostalih hribovitih področjih in to brez neprebavljivih finančnih pretresov – konec koncev so tudi tukaj upravičeni do enakih bivalnih pogojev kot ostali. O tem so se na zboru pogovarjali s pristojnim uradom in predstavniki Nigrada, ki zaenkrat, preobremenjeni s pomanjkanjem virov sredstev, niso sposobni misliti alternativnih možnosti. Hvala bogu, da Kamničani_ke so!

Najkrajša pot s Tezna do Melja – po hitri cesti, zahteva vinjeto. Da takšna rešitev ne zasleduje cilja razbremenitve lokalnih cest in voznike osebnih avtomobilov v razmerju do tovrnega prometa (ti plačujejo cestnino na postajah) postavlja v neenakovreden položaj, so z zbora **SČS Pobrežje** opozorili že vse pristojne institucije, ki so si enotne, da ukinitve vinjet ni možna. Problematika se je s Pobrežja preselila v obravnavo Mestne delovne skupine za promet (MDS za promet), ki je s pomočjo strokovnjakov našla še več argumentov za odpravo absurdne situacije, ki niti ni značilna samo za Maribor, temveč jo poznajo tudi v Ljubljani (severna obvoznica) in v Kopru (predor Markovec). Tudi zato se je MDS za promet po pomoč obrnila na poslance, delujoče v vladnem odboru za infrastrukturo, okolje in prostor, ki pobudo že preučuje.

BOJ 4: OHRANJANJE DEDIŠČINE

Ena izmed kulturnozgodovinskih znamenitosti Radvanja je poleg propadajočega dvorca tudi Rosmanitova grobnica iz začetka 20. stoletja, ki se nahaja v gozdu nad dvorcem. Da bi opozorili sokrajane_ke in turiste_ke, da v Radvanju niso na voljo le športne in wellness aktivnosti, temveč da

lahko pridejo na svoj račun tudi tiste_i, ki radi odkrivajo kulturne bisere nekega kraja, so se udeleženci_ke zbora **SČS Radvanje** pridružili somišljenikom_cam ter uredili pot do omenjene grobnice. Z vodenim ogledom so opozorili tudi na zamolčan (pra)zgodovinski razvoj Radvanja, ki ga ne najdemo v turističnih vodnikih ... Vabljeni_e, da jih obiščete.

Rosmanitova grobnica, le ena izmed zgodovinskih zanimivosti Radvanja

Konec lanskega poletja je propadajočo hišo na vogalu Magdalenskega parka dodatno oklestil še požar. Po razpravah in prizadevanjih tako zbora **SČS Magdalena** kot tudi MČ Magdalena, so inšpekcijske službe vsaj omejile gibanje v bližini hiše, ki je predstavljala nevarnost za mimoidoče, vrt za hišo pa sanitarno nevarnost za otroke na igrišču v neposredni bližini. Hiša je zdaj na prodaj. Magdalenčani_ke in mestna četrt so občino pozvali, da parcele odkupi in tako zaščiti oz. ponovno vzpostavi celovitost območja spomeniško zaščenega Magdalenskega parka. Na občini se s predlaganim strinjajo, prebivalke_ci pa upajo, da se to zgodi čimprej, saj naj bi zasebni interesi na tem področju že obstajali.

BOJ 5: SODELOVANJE IN SOODLOČANJE

Povsem možno je, da bi brez zbora **SČS Radvanje** pilotni projekt participatornega proračuna (PP) doživel polom, zagotovo pa se projekti, ki so jih Radvančani_ke izglasovali_e konec leta 2015, ne bi bili uresničeni. Le njihovi trni gre zasluga, da se

danesh projekti izvajajo. Kar ni bilo uresničenega v letu 2016, bo izvedeno v letošnjem proračunskem obdobju. Sestanki pri županu in prisotnost na seji mestnega sveta so botrovali sprejetju amandmaja k proračunu, s pomočjo katerega so se izglasovani projekti končno le znašli v tem občinskem dokumentu. Z rednimi obiski na pristojnih uradih so Radvančani_ke spremljali_e proces izvedbe projektov, to pa se je nadaljevalo tudi na terenu. Žal se je precej izjalovil projekt, ki je naslavljal pomoč in delo s starostniki, saj izvajane vsebine ne zasledujejo predloga, ki je bil izglasovan. Prepričani, da so takšne aktivnosti potrebne in dobrodošle v vedno bolj zreli skupnosti, bodo poskušali_e sami_e poskrbeti, da se uresniči tudi ta.

Nadzor nad poslovanjem javnih podjetij zbori izvajajo preko skupnega **Sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin (SSVUJD)**, ki vključuje predstavnike_ce zborov **SČS Radvanje, Magdalena, Center in Ivan Cankar, Koroška vrata, Studenci, Nova vas, Tabor in Pekre**. Tukaj je potrebno opozoriti na pomembno zmago, ki jo je civilna družba dosegla v letu 2016. Okrožno sodišče v Mariboru je namreč 22. avgusta 2016 zavrnilo tožbeni zahtevek Mariborskega vodovoda v tožbi zoper koordinatorskega SSVUJD, Rajka Kotnika. Aktivnosti SSVUJD in tožba so v javnosti odprle razpravo na temo upravljanja z javnim, ta se je preselila tudi na mestni svet, pozornejše na delovanje vodovoda so postale tudi ostale občine solastnice. Odzvalo se je tudi članstvo v nadzornem svetu podjetja, nekateri so morali zato oditi. Zdaj odhaja direktor.

Novinarska konferenca SSVUJD

SSVUJD med tem preučuje koncesijske pogodbe med občino in izvajalci javnih storitev ter pomaga pri specifičnih problematikah na

posameznih zbo-rih. Da SSVUJD priznavajo kot verodostojen organ je pokazala razprava na prvi letošnji seji mestnega sveta, kjer se je kar nekaj svetnikov sklicevalo na gradivo SSVUJD v zvezi z Elaboratom za stroške odvajanja odpadne vode na območju MOM za 2017.

Sokreiranje prometnih politik v Mariboru prav tako postaja nuja. Seveda ne le zaradi pretežno slabega stanja cest povsod po občini, temveč zaradi umanjkanja celostne prometne strategije, kar vodi v parcialne prometne rešitve ter zaradi pomanjkanja informacij v javnosti o načrtih na tem področju. Občutno okrepljen promet tudi že vidno znižuje kakovost bivanja marsikje v mestu. Zato tudi na tem področju zbori od lani delujejo združeni v **Mestni delovni skupini za promet**, ki aktivno spremlja potek načrtovanih večjih projektov, kot so južna obvoznica, podaljšek Ceste proletarskih brigad s priklopom na Limbuško cesto, izgradnja podvoza pod železnico na Ljubljanski cesti. Skupina je potisnila naprej več let trajajočo problematiko obvezne vinjete na stari hitri cesti skozi Maribor, raziskuje možne rešitve, kako vzpostaviti učinkovitejši redarski nadzor tam, kjer je to res potrebno in se zaveda, da bo kmalu treba resno ugrizniti v gnilo jabolko javnega mestnega prometa.

Korak za korakom se izboljšuje tudi **vzpostavljajanje dialoga z uradniki MOM**, ki se kaže v izboljšanjem odnosu do pobud prebivalcev_k. Večina uradnikov_ic spoznava, da je sodelovanje s prebivalstvom koristno za vse, saj le-ti svoje neposredno bivalno okolje poznajo bolje, pogosto predlagajo hitrejša in smotrnejša rešitve za obstoječe probleme. Uradniki_ce vse redkeje ignorirajo vprašanja in pobude, ki prihajajo z zborov SČS in SKS, saj so spoznali_e, da ignoriranje problemov ne bo odpravilo, še manj pa bo ignoriranje odpravilo trmaste občane_ke. Danes se tako veliko pogostejše zgodi, da uradniki_ce poskušajo probleme skupaj z občani_kami identificirati in jih reševati.

Krepi se tudi sodelovanje z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi. Sicer ne povsod in ne vedno, a vidi se, da postajajo zbori SČKS vedno večji vir informacij o željah in potrebah v skupnosti, ki jih po nekod s pridom uporabljajo pri svojih

aktivnostih, po nekod z veseljem sodelujejo za doseg skupnih ciljev. Vrednost in pomembnost delovanja aktivnih sokrajanov_k v skupnosti so letos na poseben način prepoznali v **MČ Studenci** in **MČ Tabor**, kjer so zborom podelili **priznanja Najzaslužnejšega občana, občanke ali skupine občanov**.

Mestna delovna skupina za lokalno samoupravo, ki združuje posameznike_ce iz zborov ter aktiviste_ke IMZ, so pripravili_e predloge sprememb Statuta MOM v zvezi s sprejemanjem občinskega proračuna. Gre predvsem za spremembe v razpravi, iz katere je prejšnje vodstvo občine javnost povsem izključilo. Lotili_e so se tudi Poslovnika Mestnega sveta in pripravili_e vse potrebno za umestitev participatornega proračuna v dokumente MOM, da uveljavljanje tega orodja neposrednega odločanja ljudi ne bo več odvisno od dobre volje vsakokratnega vodstva MOM.

BOJ 6: ZDRUŽENI SMO MOČNEJŠI IN ŠE FAJN SE IMAMO

Udeleženske_ci vseh enajstih SČS in SKS se imajo priložnost srečati na t.i. Mestnem zboru. To so storili_e v maju 2016, kjer so govorili_e o skupnih problemih Maribora, ki so jih v tistem obdobju identificirali_e kot najbolj relevantne: potreba po odloku o javnem redu in miru, delo in pristojnosti mestnega redarstva ter kako aktivirati sokrajane_ke. V kratkem se bodo ponovno srečali_e na drugem mestnem zboru.

Vsako poletje se udeleženci_ke zborov srečajo tudi na pikniku, ki ga zanje organizira IMZ. Tudi letos ni bilo nič drugače. Hrana je bila odlična, so povedali_e, o borbenosti posameznikov_ic za zmago v samoorganiziranem kvizu pa raje kdaj drugič :)

Da je druženje pomemben del zborov samooorganiziranih skupnosti, kaže vse več vabil na razne družabne dogodke, ki jih udeleženci_ke zborov obiskujejo ali celo organizirajo. V Radvanju so konec leta stopili še korak dlje in organizirali Storžkovanje, družno izdelovanje novoletnih daril in okrasov iz storžev, ki mu je sledil

sprehod po Radvanju in obdaritev sokrajanov_k. Želijo si, da postane tradicionalno.

NAŠA MOČ JE V TEM, DA SMO LJUDEM POKAZALI, DA IMAJO MOČ

Prioritetna naloga aktivnih v Iniciativi mestni zbor (IMZ) je jasna. To je zagotavljanje javnega prostora za razpravo o skupnosti, ki se redno že 4 leta vrši v samoorganiziranih četrtih in krajevnih skupnostih, krepí skupnost v naporih, da si izoblikuje ubran, urejen in kakovosten prostor sobivanja in postane pomemben partner pri soočanju o politikah skupnosti. Seveda pa se kot aktivistke in aktivisti ne pojavljamo zgolj v moderatorskih vlogah. Kaj smo še počeli lani?

✿ Maja Šušteršič

VSE VEČ JE INTERESA ZA KREPITEV SKUPNOSTI IN PARTICIPACIJO LJUDI ZA OBČE DOBRO

Ocena ni iz trte zvita, saj smo v lanskem letu koncept odpiranja prostorov za razpravo o interesih v skupnosti, kot ga izvajamo v domačih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, predstavili različnim interesnim skupinam po Sloveniji in izven meja naše domovine.

Tako smo bili dvakrat udeleženi na okrogli mizi **Akcije 4 generacij** – kluba profesorjev in študentov Fakultete za družbene vede, ki organizira debate na teme demokracije, skupnosti in novih družbenih praks. Delovanje IMZ in samoorganiziranih skupnosti v Mariboru smo predstavili udeležencem **mednarodnega srečanja geografov** v organizaciji Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Mariboru. Namen je bil gostom pokazati Maribor, kakršnega ni v turističnih prospektih, in razpravljati o tem, kdo dejansko gradi mesto. Kako okrepiti lokalno skupnost in ji omogočiti udeležbo pri odločanju o stvareh, ki se jih tičejo, so želeli spoznati tako **srednješolci v Ormožu** kot tudi **izvoljeni predstavniki v Celju in Lenartu**. Svoje dosedanje delo so želeli podkrepiti z novimi izkušnjami iz Maribora tudi v Kopru, kjer se v **Avtonomni coni INDE** že vrsto let uspešno in uporno razvija skupnostna praksa.

Delo naše iniciative so kot dobro prakso prepoznali tudi zunaj Slovenije. Tako smo prakso

nehierarhične organizacije, ki svoje odločitve sprejema s konsenzom in krepí udeležbo vseh z načelom neposredne akcije, ter participatorni proračun kot obliko soočanja ljudi pri porabi javnih sredstev lahko postavili ob bok podobnim vključevalnim praksam na konferencah **v Varšavi** (Participation practitioner forum), v Sevilli (Culture, the city and the commons), **v Zagrebu** (Urban commons – commoning the city) in **v Beogradu**, z zainteresiranimi **posamezniki iz Kosova** pa smo se na temo participatornega proračuna pogovorili v Ljubljani v okviru dejavnosti Centra nevladnih organizacij Slovenije.

Mariborske vstaje in spremembe v organiziranju ter delovanju družbe po njih so zanimale tudi ameriškega dokumentarista Jima Merkla, ki snema dokumentarec o okoljskih in družbenih aspektih sobivanja za trajnostno prihodnost – **The hundred year plan**. Kako v IMZ vidimo Maribor v prihodnosti, pa je zanimalo urednike revije **Dialogi**. To smo skupaj z ostalimi, ki mislijo Maribor tudi drugače, predstavili v številki 5-6 2016. Mariborčankam in Mariborčanom smo se proti koncu leta znova predstavili še v **pogovoru z Borisom Vezjakom** v Salonu, razmislek o predručenju delovanja družbe, s poudarkom na mariborski izkušnji, pa je ovekovečen v diplomskem delu **Od upora k demokraciji Gregorja Stamejčiča**.

Lani smo za zainteresirano javnost izvedli še nekaj delavnic. Mlade v Pekrah je zanimala **kritična pismenost** kot orodje reševanja družbenih problemov, povezanih z diskriminacijo. Pred

sprejemanjem proračuna MOM se je zgodila delavnica **»Kako brati in razumeti občinski proračun?«**. Poiskali smo sogovornika, ki je s predstavitvijo lastne izkušnje tožbe korporacije proti posamezniku – vsaj menimo tako – okrepil zavest v boju koordinatorja SSVUJD-a v tožbi, ki jo je nanj naslovil mariborski vodovod.

O svojem delu in občem boju za pravično družbo informiramo v glasilu Četrtinka in radijski oddaji Uglasene četrti na radiu MARŠ.

Studiozne priprave na oddajo Uglasene četrti

PARTICIPATORNI PRORAČUN (PP) – KO ŠVICAŠ ZA MARIBOR, UČINKI PA SE KAŽEJO DRUGOD

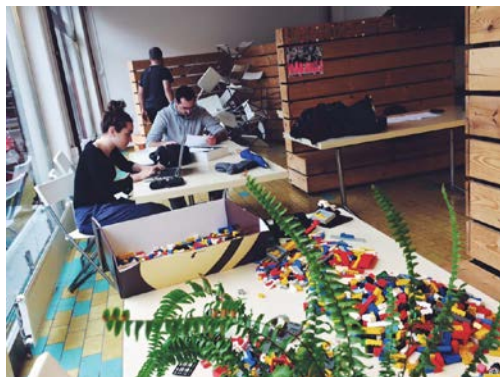
Nad zavzetostjo in zanimanjem ljudi za pilotni projekt participatornega proračuna v Radvanju smo bili navdušeni. Nabor podanih predlogov in udeležba na glasovanju o projektih, ki naj se izvedejo v Radvanju, sta izkazala rezultate, povsem primerljive ali celo boljše, kot jih kaže več kot tridesetletna praksa iz tujine. Do danes nismo našli pravega razloga, zakaj se, kot je bilo s strani vodstva občine javno obljubljen, ob uspehu v Radvanju praksa v 2016 ni razširila na dodatnih pet mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Po vsem, kar smo lani doživeli, lahko sklepamo le, da se ves čas pogovarjamo z nekom, ki ima figo v žepu.

Kljub vsemu smo se v času oblikovanja proračuna za 2016 odpravili na Islandijo, kjer smo v Reykjaviku zbirali informacije, kako pri njih poteka uresničevanje izbranih projektov participatornega proračuna. Tehnične službe v občini Reykjavik, pristojne za izvedbo projektov PP, so

soodločanje ljudi o vsebinah v mestu sprejele kot stalno prakso in jo tudi prepoznale kot pozitivno smer razvoja skupnosti. Poudarili so še, kako izjemno pomembna je zaveza izvoljenih predstavnikov v mestu, ta pa je v Reykjaviku na top nivoju. Zamislite, tamkajšnji župan nenehno preverja ali so izglasovani projekti vsi tudi pravočasno izvedeni!

Vse prej kot zgoraj zapisano, pa se še vedno izkazuje v Mariboru. Mesece dolgo je trajalo prepričevanje občine, da je pilotni projekt iz Radvanja vse prej kot le izvedena anketa, da je potrebno izglasovane želje Radvančank in Radvančanov dejansko tudi uresničiti. Brez njihovega zavzetega boja izglasovanih projektov PP občina sploh ne bi uvrstila v proračun za leto 2016! Tudi potem, ko so se s sprejetjem amandmaja v drugem branju proračuna na mestnem svetu izgledi obrnili na bolje, delo ni bilo končano. Še vedno v Radvanju aktivno sodelujejo z uradi, ki so pristojni za posamezne projekte, ter spremljajo potek izvedbe. Povsem drugače kot v Reykjaviku, ali ne?

V tem času je nastal še zabaven in poučen predstaviteni film na temo participatornega proračuna, luč sveta je zagledal še priročnik za izvedbo participatornega proračuna. Izkušnje iz Reykjavika smo predstavili tudi v malo drugačnem potopisnem predavanju. Na dnevih prostovoljstva v Mariboru smo obiskovalcem vnovič predstavili PP.

Predstavitveni film Participatorni proračun v kreativnem nastajanju

Še nekaj se je zgodilo v tem času. Za soodločanje ljudi pri porabi proračunskih sredstev v skupnosti so se odločili v Ajdovščini, nato tudi v občini Komen. Za enako prakso se odločajo tudi v Novi gorici.

Na Dnevih prostovoljstva v Mariboru so se obiskovalci spet lahko preizkusili v igri participatorni proračun, v kateri pridobijo izkušnjo, kako v birokratskem labirintu spraviti predlog na pravi naslov. S PP je vse toliko lažje ...

Ves ta čas pa se še vedno ni sestala delovna skupina na MOM, katere člani smo tudi aktivisti in aktivistke IMZ. Na komunikacijo z občino, ki zaleže le, če se dogaja v javnosti, se veliko bolj odzivajo mediji, manj župan. Pred kratkim smo zapisali naslednje: »12. novembra je župan končno našel čas tudi za participatorni proračun. Člani delovne skupine za PP na občini iz vrst IMZ so na sestanku predstavili dokumente, potrebne za nadaljevanje izvedbe pilotnega projekta, in sodelovanje občanov pri pripravi proračuna – PP. Župan se je zavezal imenovati novo delovno skupino in se strinjal s predlogom terminskega in vsebinskega načrta za izvedbo drugega cikla pilotnega projekta participatornega proračuna, ki opisuje terminski potek in vsebino nalog za izvedbo širitve PP na šest četrtnih oz. krajevnih skupnosti ter, vzporedno, dokončno oblikovanje formalnega postopka izvedbe ter vpis te oblike participacije občanov in občanov pri porabi proračunskih sredstev v ustrezne občinske dokumente. Župan je prevzel oba dokumenta in se zavezal, da bo takoj pristopil k imenovanju delovne skupine, ki se mora po terminskem planu sestati še v mesecu novembru in nemudoma pričeti z delom in z enoletno zamudo končno pričeti drugi cikel.«

In kako napredujemo? Petega januarja 2017 smo prejeli parafriran zapisnik novembrskega sestanka z županom, sklepa za ustanovitev nove delovne skupine, ki bi pričela z delom na drugem krogu pilotnega projekta, še ni.

NESTRPNI? DA – DO KRIVIC, ZASTRAŠEVANJA IN LAŽI

Zaradi širjenja strahu, sovraštva in ksenofobije, ki se je razplamtelo tudi po vedno bolj ograjeni Sloveniji, smo začutili nujno, da o tem spregovorimo – da vsak, ki se zaveda, kakšna je situacija v Sloveniji in v svetu, to na glas pove ter usmeri pozornost na resnične probleme, ki nas pestijo, in na prave krivce za trenutno situacijo. Da to niso begunci! Da so že veliko pred dnem, ko je k nam zakorakal prvi izmed množice, vlade in politiki vseh barv, s svojo politiko, za katero stoji kapital, začele iz Slovenije delati kolonijo, iz svojih državljanov reveže in iz mladih migrante. Begunci in migranti so le pripravno sredstvo za preusmerjanje pozornosti. Odločili smo se, da si bomo ob kavi povedali, kar moramo očitno čim večkrat povedati na glas. Zgodil se je dogodek **Kava malo drugače: povej na glas!**, kjer smo skupaj z ostalimi, od zastraševanja in laži utrujenimi posamezniki, javno nagovorili kofetkarje na Grajskem trgu.

Kava malo drugače. Na glas je spregovoril tudi Boris Vežjak.

Ko so vsebine tajnih prostotrgovinskih sporazumov pricurljale v javnost, nismo mogli več stati ob strani. Z Zofijinimi ljubimci, UTD-jevci in UTD-jevkami, aktivisti za promocijo zdravja in

zdravega okolja smo se združili v **Skupini FakofTTIP Maribor**. O tajnih sporazumih smo informirali obiskovalke in obiskovalce Festivala Drava v Mariboru. Sledili smo pobudi zborov samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti, ki so uspeli prepričati mestni svet, da se simbolično razglasi za Skupnost brez tajnih sporazumov TTIP, CETA in TISA – **TTIP Free Zone**. Tako se je občina Maribor kot druga v Sloveniji pridružila zdaj že več kot 2100 skupnostim v Evropi, ki še vedno glasno nasprotujejo sprejetju takšnih sporazumov, ki služijo edinole interesom velekapitala.

Ženski pevski zbor Konbinat je podprl naša prizadevanja za razglasitev MOM kot TTIP Free Zone s pesmijo

K enakim sklepom smo pozvali ostale slovenske občine. S pomočjo velikih prizadevanj še Združene levice lahko danes govorimo o dvajsetih slovenskih občinah, javno opredeljenih, da

tako spornih praks, ki jih dovoljujejo omenjeni tajni sporazumi, v svojem okolju za svoje ljudi ne želijo.

Ko se je naša vlada opredeljevala do sporazuma CETA (EU-Kanada), smo prepričali 105 županov in županov slovenskih občin, da na Mira Cerarja naslovijo protestno pismo, v katerem ga pozivajo, da Slovenija sporazuma CETA ne podpre. In vendar ga je, tipično, ob popolnem ignoriranju slovenske javnosti. Zato se boj nadaljuje.

Izjemno ponosni smo na naše mlade IMZ-jevke in IMZ-jevce, ki so se ob bogatem naboru prostovoljskih aktivnosti, ki se najdejo na njihovem dnevnem koledarju, s svojimi sovrstniki in profesorji pričeli aktivno angažirati okoli vsebin, ki jih neposredno naslavlja. Tako smo bili lani priča širitvi prostora javne razprave na temo statusa današnje študentske populacije in njihove prihodnosti, iskanju vzrokov za apatijo mladih, o prekarnih oblikah dela in spornih praksah na mariborski univerzi.

Danes je 2017. Peto leto teče. Ostajamo vztrajni, uporni, ker verjamemo, da so spremembe mogoče. Ne samo to, vidimo jih! Naša Lucija je pred kratkim lepo zapisala, kar smo tokrat postavili kar v naslov: »*Naša moč je v tem, da smo ljudem pokazali, da imajo moč.*« Še ne verjamete? Priite pa vi tite! Vsak ponedeljek ob 18.00 v Tkalki!

Zakaj smo delo Inicijative mestni zbor (IMZ) in delo samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti (SČKS) predstavili ločeno?

Večkrat se zgodi, da se IMZ in SČKS razume kot eno entiteto. Pa temu ni tako. V odnosu do zborov SČKS smo aktivisti_ke IMZ zgolj in samo tisti_e, ki skrbimo za to, da zbori lahko normalno potekajo. Ob skrbi, da je vedno na voljo prostor za razpravo, smo na zbore SČKS prisotni še v moderatorskih vlogah, ki jih izvajamo zato, da razprava na poteka čim bolj tekoče in konstruktivno. Vsebine razprave ne oblikujemo in vanjo ne posegamo.

Razlikovanje je pomembno predvsem iz dveh razlogov. Prvi je načelo konsenza. To je delovanju zborov in IMZ skupno. A kot skupina somišljenikov_c v okviru IMZ naslavljamo tudi vsebine, ki z delom in vsebinami na zbore SČKS niso povezane. V teh primerih z udeleženci_kami na zbore ne iščemo konsenza, a bi bilo to potrebno, če bi delovali kot ena enota. Vsekakor pa je veliko bolj pomemben razlog cilj, ki mu sledimo - da srečevanje in delovanje kot sedaj poteka na zbore, postane običajna praksa ljudi v lokalni skupnosti, ki si želijo delček svojega prostega časa nameniti za to, da skupnost ne izgubi kontakta sama s sabo. Želimo si, da druženje, sodelovanje in sobivanje znotraj skupnosti postanejo vrednota, prepotrebna za korak do zadovoljnejše, bolj povezane in trdnejše družbe.

UPORABA PODČRTAJA KOT ORODJA ZA DRUŽBENE SPREMEMBE

Zavedati se moramo, da je binarni spolni sistem družbena norma. Družbene norme pa bi kot intelektualci_ke in aktivisti_ke morali_e preizpraševati. Še posebej, če prepoznamo, da takšne rabe reproducirajo neenakosti in izključujejo tiste, ki se nočejo ali pa ne morejo identificirati zgolj z enim ali drugim spolom.

✎ Tomaž Podbevšek

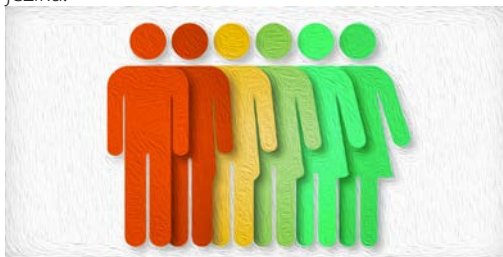
Slovenščina je v primerjavi z drugimi jeziki izrazito spolno zaznamovan jezik. Prevladujoča raba moškega slovničnega spola v generični obliki neposredno odraža družbeno prevlado hegemonne moškosti oz. potrjuje patriarhalni družbeni sistem, v katerem živimo. K temu pripomore tudi zagovarjanje nevtralnosti oz. spolne nezaznamovanosti moškega slovničnega spola, ki ni nič drugega kot pretveza, s katero se utemeljuje njegova univerzalnost. Jezik torej ne odseva zgolj neenakovredna družbena razmerja moči, temveč jih tudi konstituira. Če se zavemo, da je jezik orodje utrjevanja družbenega spolnega reda, postane še toliko bolj pomembno, kako se izražamo.

Ker je jezik živ organizem, ki se nenehno spreminja, je pomembno, da iščemo alternative, ki presegajo generično uporabo moškega slovničnega spola. Takšne alternative so sočasna raba moškega in ženskega slovničnega spola, raba ženskega slovničnega spola v generični obliki ipd. Omenjene jezikovne prakse sicer presegajo moškocentričnost in so učinkovit boj zoper seksizem, ne presegajo pa problematičnega spolnega binarizma. **Spolni binarizem v jeziku** reproducira spolni red, ki omogoča zgolj pozicioniranost na dveh medsebojno izključujočih spolno zaznamovanih pozicijah, torej moškem ali ženskem slovničnem spolu. Spolni binarizem torej ne priznava nobenih drugih identitet, kot je moški-ženska, čeprav vemo, da obstajajo, zaradi česar je problematičen. Problematičen je tudi zato, ker se z njim neposredno

utemeljuje **heteronormativnost**¹ in **cisnormativnost**². Ravno zato se je pri pisanju začela uporabljati raba podčrtaja, ki za razliko od poševnice in zgoraj omenjenih praks presega spolni binarizem, s tem ko vzpostavlja prostor za vse spolne končnice, ki še niso slovnično normirane. Podčrtaj torej omogoča naslavljanje družbenih skupin, ki ne priznavajo spolnega binarizma, zaradi česar jih družba (in jezik) nenehno zatira in izključuje. Uporabo podčrtaja torej lahko razumemo kot upor zoper binarni spolni sistem, ki nam na vsakem koraku od rojstva dalje vsiljuje zgolj dva »nasprotna« in »komplementarna« spola. Od nas se pričakuje, da se bomo identificirali_e s spolom, ki nam je bil določen na podlagi zunanjih genitalij, brez da bi se kritično preizpraševali_e, ali je biologija zares dominantna našim identitetam. Zavedati se moramo, da je binarni spolni sistem družbena norma. Družbene norme pa bi kot intelektualci_ke in aktivisti_ke morali_e preizpraševati. Še posebej, če prepoznamo, da takšne rabe reproducirajo neenakosti in izključujejo tiste, ki se nočejo ali pa ne morejo identificirati zgolj z enim ali drugim spolom.

Če hočemo preseči privilegiranost enega spola, obstoječa asimetrična razmerja moči spolnega reda, razbijati avtomatska predvidevanja glede spolnih identitet na podlagi zunanega videza, moramo razmišljati o alternativah. Z uporabo podčrtaja realiziramo potencialnost svobode, s čimer ustvarjamo prostor za priznavanje tistih družbenih skupin, ki so bile do sedaj v jeziku

nevidne. Podčrtaj namreč omogoča vsaj posredno vidnost transspolnih oseb, katerih spol se umešča izven spolnega binarizma, s čimer se jim priznava tudi mesto v družbi. Ob tem je pomembno izpostaviti tudi to, da raba podčrtaja prihaja »od spodaj navzgor« kot taktika že prej omenjenih marginaliziranih skupin, ki si prizadevajo za vidnost in s tem enakopravnost v družbi. Z uporabo podčrtaja torej presegamo spolno dihotomijo, ki je v nasprotju s spolno variabilnostjo. S tem ko priznamo raznolikost in kompleksnost oseb, naredimo prvi korak k družbeni enakosti, za katero si moramo prizadevati. Tudi v jeziku.

OPOMBE:

1 Heteronormativnost: celota družbenih norm, ki so se skozi zgodovino razvile okrog heteroseksualnosti in temeljijo na binarni opoziciji moško–žensko. Primer: Heteronormativnost predpostavlja, da so vsi ljudje heteroseksualni.

2 Cisnormativnost predpostavlja, da so vse osebe cisspolne (cisspolnost (cisgender) je spolna identiteta, pri kateri se spolna identiteta osebe ujema s spolno identiteto, ki je osebi bila določena glede na osnovo spola, pripisanega ob rojstvu. Latinska predpona »cis« pomeni »na isti strani« ali »na tej strani« (Killermann 2013), in ustvarja družbo, v kateri je cisspolnost družbeno sprejeta spolna identiteta. Cisnormativnost daje cisspolnim osebam več družbene moči in predvideva, da so večvredne od transspolnih. Primer: Cisnormativnost se kaže v tem, da neki osebi na podlagi njenega videza, npr. "ima dolge lase in prsi, torej je to ženska" pripišemo, da je moški ali ženska.

ČETRNI IN KRAJEVNI ZBORI

Postani moderator_ka samoorganiziranih mestnih zborov! Pridružiš se nam lahko vsak ponedeljek ob 18. uri, v pritličju Tkalk (Tkalski prehod 4). E-pošta: info@imz-maribor.org.

VABLJENI NA ZBORE:

SČS Pobrežje	sreda, 18. 1., 18.00	MČ Pobrežje, Kosovelova 11
SČS Nova vas	četrtek, 19. 1., 18.00	MČ Nova vas, Radvanjska 65
SČS Studenci	četrtek, 19. 1., 18.00	MČ Studenci, Erjavčeva 43
SČS Koroška vrata	četrtek, 19. 1., 18.00	MČ Koroška vrata, Vrbanska 10
SČS Magdalena	torek, 24. 1., 18.00	MISC INFOPEKA, Ob železnici 16
SČS Radvanje	torek, 24. 1., 18.00	MČ Radvanje, Lackova 43
SKS Kamnica	sreda, 25. 1., 18.00	KS Kamnica, Vrbanska 97
SČS Tabor	sreda, 25. 1., 18.00	MČ Tabor, Metelkova 63
SČS Center in Ivan Cankar	četrtek, 26. 1., 18.00	Zveza prijateljev mladine, Razlagova 16
SKS Pekre	sreda, 1. 2., 18.00	Dom kulture Pekre, Bezjakova 4

Zbori ta teden: **SČS Magdalena in SČS Radvanje: 10. 1. ob 18.00; SČS Tabor in SKS Kamnica: 11. 1. ob 18.00; SČS Center in Ivan Cankar 12. 1. ob 18.00.**